

*Черненко Н.І. –кандидат педагогічних наук
Старший викладач кафедри професійної освіти
Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон*

ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА ЯК ПІДГРУНТЯ МАЙБУТНЬОЇ СТАБІЛЬНОСТІ

Головним стратегічним завданням всієї світової спільноти сьогодні є забезпечення стабільного та ефективного існування сучасної цивілізації на засадах цілісності природного оточення, економічної життєздатності та соціальної справедливості для нинішніх та майбутніх поколінь. Розв'язання цих питань стало можливим із впровадженням у зміст соціальної та освітньої політики стратегії сталого розвитку.

Становлення випереджаючої освіти для сталого розвитку потребує нової педагогічної культури та мислення, нових педагогічних моделей, нового педагогічного змісту. Сучасна освіта покликана забезпечити досягнення таких освітніх результатів, що відповідали б цілям розвитку особистості й сучасним вимогам суспільства. Найголовнішими серед них є формування усталених моделей поведінки людини, зміна її ціннісних пріоритетів у бік соціально-відповідальних, екологічно та гуманістично зорієнтованих форм взаємодії із природним та соціальним оточенням [1]

Існує декілька речей, які ми повинні розуміти щодо ключової ролі освіти в економічному розвитку:

1. Освіта — це інвестиція.

Важливість знання і навчання була визнана з самого початку. Платон писав: «Якщо людина нехтує освітою, вона ходить кульгавою до кінця свого життя». Теорія людського капіталу стверджує, що інвестиції в освіту приносять віддачу з точки зору вищої заробітної плати.

Нейрогенез говорить нам, що навчання може продовжуватися в старшому віці. Відносні витрати та вигоди від інвестицій у літніх людей у порівнянні з молодими людьми відрізняються. Інвестиції в більш працездатних працівників у будь-якому віці дають вищу прибутковість, а здатність до навчання має формуватися ще в ранньому віці.

2. Освіта оплачується.

Додатковий рік навчання на конкурентоспроможній спеціальності у престижному ЗВО, підвищує заробітки на 10 відсотків. Зазвичай це більше, ніж будь-які інші інвестиції, які людина може зробити:

Вартість людського капіталу – це частка людського капіталу в загальному багатстві – становить 62 відсотки. Це в чотири рази більше вартості виробленого капіталу і в 15 разів більше вартості природного капіталу. У всьому світі уряди, приватний сектор, сім'ї, окремі особи – витрачають понад 5,6 трильйона доларів на рік на освіту та навчання. Країни витрачають на освіту 5% ВВП або 20% національного бюджету. В освіті зайнято близько п'яти відсотків робочої сили [2].

3. Навички, які потребує ринок праці, змінюються.

Однією з причин зміни моделі віддачі є суперництво між технологіями та освітою, оскільки ринки праці пристосовуються до автоматизації. У цьому новому світі конкурентоспроможність працівників обмежена через погану роботу систем освіти в більшості країн. Технологічні зміни та глобальна конкуренція вимагають у багатьох працівників оволодіння компетенціями та набуття нових навичок.

Тобто, має відбуватися узгодження структури професійно-кваліфікаційної підготовки працівників з потребами ринку праці, що є основними стратегічними завданнями розвитку освіти в майбутньому, зокрема [3]:

- осучаснення освітніх та професійних стандартів, формування державного та регіонального замовлення на підготовку фахівців відповідно до

прогнозованих середньо- та довгостроковими змінами попиту на ринку праці;

– оптимізація мережі закладів професійно-технічної освіти відповідно до середньо- та довгострокових прогнозів потреб регіональних та місцевих ринків праці;

– сприяння покращенню якості освітніх послуг закладів професійної (професійно-технічної) освіти, стимулювання розвитку державно-приватного партнерства у цій сфері шляхом залучення потенційних роботодавців до розроблення територіальних програм зайнятості та інвестування у професійну підготовку;

– покращення інформаційно-аналітичного забезпечення розвитку регіональних та місцевих ринків праці, прогнозування потреб роботодавців та пропозиції робочої сили на основі створення регіональних обсерваторій ринку праці із залученням регіональних стейкхолдерів;

– формування дієвої системи професійної орієнтації населення з пріоритетною орієнтацією на молодь.

4. Країни можуть конкурувати, здорова конкуренція освітніх послуг це запорука досягнення успіху.

Щоб сприяти успіху на сучасному ринку праці, потрібно інвестувати на ранніх стадіях становлення, а потім вкладати у розвиток відповідних навичок, оптимізованих до вимог сучасного ринку. Перш за все, потрібно розумно інвестувати зосереджуючись на: самостійності у розвитку, поетапності та підзвітності, оцінюванні результатів. Необхідно також приділяти увагу викладачам, ранньому розвитку та культурі учнів.

5. Важливо зосередитися на результатах.

Системи освіти, які дбають про якість освітнього процесу, починають ще з дітей на ранньому етапі, постійно реформують і використовують інформацію

для вдосконалення та контролю рівня досягнень (звітності). Звітність на основі тестів є економічно ефективною.

Держава повинна підвищувати якість освіти, прагнути до досконалості та розширювати можливості на основі ефективності та соціальної справедливості. Це означає, що талановита молодь з несприятливими умовами життя, має можливість навчатися у престижних ЗВО, коштом держави, досягати успіху, тим самим країна інвестує у своє майбутнє.

Отже, освіта справді є одним із найпотужніших інструментів скорочення бідності та нерівності й закладає основу для стійкого економічного зростання.

Література

1. Висоцька О. Є. (2011) Освіта для сталого розвитку: науково-методичний посібник. Дніпропетровськ : Роял Принт, – 200 с.
2. Patrinos H. (2016). Why education matters for economic development <https://blogs.worldbank.org/education/why-education-matters-economic-development>
3. Україна – 2030. Стратегія зміни майбутнього. Національний інститут стратегічних. <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-12/ukraine-2030-1.pdf>